

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 maja 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi oddalił odwołanie M. K. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w Ł. z dnia 7 stycznia 2014 r., zaliczającego odwołującą się do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawczyni M. K. ma obecnie 53 lata, z zawodu jest kucharzem, nie pracuje. Samodzielnie wykonuje czynności samoobsługowe, z pomocą się porusza i z pomocą prowadzi gospodarstwo domowe.

U wnioskodawczyni rozpoznano przewlekłą chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną. Nasilenie dolegliwości nie powoduje niezdolności do samodzielnej egzystencji. Wnioskodawczyni jest osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej, ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 10 września 2013 roku, początku niepełnosprawności nie da się ustalić. Wnioskodawczyni wymaga czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci wniosku o wydanie orzeczenia oraz opinii biegłego psychiatry.

Sąd w pełni uznał wartość dowodową opinii biegłego i podzielił, jako przekonujące, wnioski wypływające z jej treści. Złożona w sprawie opinia zdaniem Sądu była rzetelna, została sporządzona zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym jej przedmiot. Wynikające z opinii wnioski były logicznie i zostały prawidłowo przez biegłą uzasadnione. Opinia nie zawiera braków i wyjaśnia wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wnioskodawczyni nie zgodziła się z treścią opinią biegłej i wskazała, że jej choroba uniemożliwia jej samodzielną egzystencję. Przedstawione zastrzeżenia do opinii biegłej nie zostały poparte żadnymi dowodami, wnioskodawczyni przedstawiała subiektywną ocenę stanu zdrowia i możliwości pełnienia ról społecznych, nie składała wniosków dowodowych, na poparcie swoich twierdzeń.

Sąd Rejonowy wskazał, iż dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mogą, więc mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów, a w szczególności art.217§1 k.p.c. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Niezadowolenie strony z opinii biegłego nie uzasadnia powołania innego biegłego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 roku, I CR 562/74 LEX nr 7607; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 roku I PKN 20/99 OSNP 2000/22/807).

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie wnioskodawczyni jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Sąd podniósł, iż stosownie do treści art.4 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2011 roku, nr 127 poz. 721 z późniejszymi zmianami) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającej częściowej albo czasowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, zaś do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy

jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Sąd I instancji podniósł, że jedynym kryterium dla ustalenia niepełnosprawności jest ocena naruszenia sprawności organizmu osoby ubiegającej się o uzyskanie stopnia niepełnosprawności, mająca przełożenie na możliwość wykonywania pracy zarobkowej i możliwości samodzielnego pełnienia ról społecznych. Inne okoliczności – dotyczące trudnej sytuacji materialnej i życiowej, możliwości skorzystania z ulg i uprawnień, zatrudnienia nie mogły mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Zdaniem Sądu Rejonowego, rozpoznane u wnioskodawczynie schorzenia w postaci schizofrenii paranoidalnej nie dają podstaw do zmiany stopnia niepełnosprawności. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż wnioskodawczynie nie jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności. Sam stan chorobowy, na jaki wskazuje wnioskodawczynie, nie jest wystarczający, choć jest konieczny, do uznania danej osoby za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Dopiero stwierdzenie naruszenia sprawności organizmu powodujące, że dana osoba jest niezdolna do pracy, co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu, stwierdzenie całkowitej zależności od otoczenia, konieczność pomocy w pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwianiu kontaktów ze środowiskiem, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych, daje podstawy do zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności. Przy czym przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy (§29 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U, nr 139, poz.1328). W przypadku wnioskodawczynie ww. okoliczności nie mają miejsca.

Sąd Rejonowy wskazał, iż nie kwestionowana jest obniżona sprawność wnioskodawczynie, bowiem została zaliczona do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Stan zdrowia wnioskodawczynie oznacza, iż wymaga czasowej (w okresach wynikających ze stanu zdrowia) albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych – wymaga udzielenia wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§31 ust.1 i 2 ww. Rozporządzenia). Wnioskodawczynie nie wymaga natomiast stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wobec powyższego na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. Sąd I instancji oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła wnioskodawczynie, zarzucając mu:

- błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku, polegające na stwierdzeniu, że odwołująca jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym oraz, że nie wymaga opieki, podczas gdy odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy, jest niezdolna do samodzielnej egzystencji i wymaga opieki oraz powinna mieć przyznaną z tego tytułu rentę.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżąca podniosła, iż nie jest w stanie ani samodzielnie egzystować, ani nie jest w stanie podjąć jakiegokolwiek pracy. Choroba uniemożliwia jej codzienne funkcjonowanie. Nie jest prawdą jak wynika z opinii, jakoby skarżąca była leczona na schizofrenię od 2008 r. Od 2008 r. prowadzono jedynie obserwację, a diagnoza została postawiona dopiero w 2013 r. po pobycie w szpitalu. Biegła wydała opinie po krótkim wywiadzie i po analizie dokumentacji i jak wynika z treści opinii jest ona bardzo ogólna. Ponadto biegła nie analizowała jej sytuacji życiowej, która ma wpływ na stan psychiczny odwołującej się. Wnioskodawczynie kwestionowała opinie jednakże Sąd bezzasadnie odrzucił jej wnioski, dlatego skarżąca wniosła o ponowne jej przebadanie, o rzetelne przeanalizowanie dokumentacji.

W oparciu o powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni i uznanie jej za całkowicie niezdolną do pracy, niezdolną do samodzielnej egzystencji i przyznanie jej opieki oraz przyznanie jej świadczenia rentowego.

Jednocześnie apelująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychiatry specjalizującego się w zakresie schizofrenii paranoidalnej.

W uzupełnieniu apelacji profesjonalny pełnomocnik wnioskodawczyni ustanowiony z urzędu wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka P. K. – córki powódki na okoliczność niezdolności do samodzielnej egzystencji apelującej, konieczności sprawowania stałej i długotrwałej opieki w stosunku do apelującej w wykonywaniu codziennych czynności, udzielenia pomocy w pełnieniu ról społecznych. Pełnomocnik powódki wskazał, iż ww. na co dzień opiekuje się wnioskodawczynią ma więc pełną wiedzę w tym przedmiocie, brak zaś przeprowadzenia tego dowodu nie pozwoli na wszechstronne rozpatrzenie sprawy. Podkreślił też, iż brak zgłoszenia tego dowodu nią etapie postępowania pierwszoinstancyjnego nie może wiązać się z ujemnymi skutkami procesowymi dla skarżącej zwłaszcza, że z uwagi na stan zdrowia nie była ona w stanie dostatecznie bronić swych praw przed sądem.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd drugiej instancji nie dopatrywał się w postępowaniu pierwszoinstancyjnym naruszenia przepisów prawa materialnego czy przepisów postępowania, skutkujących koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku.

Art. 233 § 1 kpc. stanowi, iż Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Zgodnie z zaś z treścią art. 278 § 1 kpc. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczająca poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów – art. 233 kpc, Sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. (wyrok SN z 2003-10-30 IV CK 138/02 L.). Niemniej jednak polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.). Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 1999-10-20 II UKN 158/99 OSNAPiUS 2001/2/51).

Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.).

Podkreślić należy również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 8 lipca 1999 roku, II UKN 37/99 OSNAPIUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 k.p.c.).

Z kolei w myśl art. 217 § 1 i 3 kpc strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Zdaniem Sądu II instancji niewątpliwym jest, że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawczynie, to jest ocena jej stanu zdrowia oraz niezdolności do pracy bądź ograniczonej zdolności do pracy (wyłącznie w warunkach pracy chronionej), nadto ewentualnej konieczności zapewnienia jej w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych nie zaś tylko subiektywnym odczuciu zainteresowanej rozstrzygnięciem strony.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia opinie biegłego lekarza psychiatrii E. W.. Wskazana biegła orzekła wprost, iż ze względu na stan zdrowia – schizofrenię paranoidalną- wnioskodawczynię cechuje umiarkowany stopień niepełnosprawności. Biegła wyjaśniła, iż wnioskodawczyni ma objawy przewlekłej choroby psychicznej – schizofrenii paranoidalnej, jednakże nasilenie dolegliwości nie powoduje u niej niezdolności do samodzielnej egzystencji. Wnioskodawczyni jest osobą o naruszonej sprawności organizmu niezdolną do pracy lub zdolną do pracy w warunkach pracy chronionej, wymagającą częściowej albo czasowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Podkreślenia wymaga fakt, iż w postępowaniu przed Sądem I instancji strona powodowa nie była ograniczona, co do możliwości przedstawienia swych twierdzeń i dowodów w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia. Wskazała, iż nie zgadza się z opinią biegłej, gdyż jej stan zdrowia uniemożliwia jej samodzielne wykonywanie czynności życiowych, w szczególności nie jest w stanie samodzielnie prowadzić gospodarstwa domowego, ma problem z przygotowywaniem posiłków, zakupami, utrzymaniem porządku i czystości w mieszkaniu. Choroba powoduje, iż nie ma siły do pracy, w codziennych obowiązkach pomaga jej córka, a pomoc ta jest jej niezbędna dla życia. Jednakże poza wyżej przytoczonymi stwierdzeniami subiektywnie oceniającymi stan zdrowia i sytuację życiową nie sformułowała żadnych zarzutów, które ujawniałyby nieprawidłowości w wydanej przez biegłą opinii.

Skarżąca w apelacji generalnie podtrzymując zastrzeżenia do opinii biegłej, nie wskazała też, jakie aspekty dotyczące jej stanu zdrowia nadal nie zostały w sprawie wyjaśnione. Nie podważyła skutecznie spójności i rzetelności wniosków lekarza specjalisty. Z tych też względów w ocenie Sądu Okręgowego brak postaw do przyjęcia, iż uzyskane od biegłej wiadomości specjalne, nie były wystarczające do merytorycznego i prawidłowego rozstrzygnięcia.

Nie sposób przyjąć w szczególności, iż do prawidłowego rozpoznania sprawy i oceny stanu zdrowia wnioskodawczynie i jej niezdolności do samodzielnej egzystencji w tym konieczności zapewnienia jej w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki koniecznym było dopuszczenie dowodu opinii biegłego lekarza psychiatrii specjalizującego się w schizofrenii paranoidalnej oraz dowodu z zeznań jej córki.

Odnosząc się do powyższego wskazać ponownie należy, iż wydana w sprawie opinia biegłego psychiatry dostarczała Sądowi wiedzy w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia, była kompletna i prawidłowa, odnosiła się do całości dokumentacji medycznej przedłożonej w sprawie i przedmiotowego badania wnioskodawczynie, a skarżąca jedynie

w sposób subiektywny, odmiennie niż specjalista ocenia swój stan zdrowia. Ze względu na powyższe brak było więc podstaw do zbędnego przedłużania postępowania w sprawie i wobec dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych, wniosek apelującej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry specjalizującego się w schizofrenii paranoidalnej na podstawie art. 217 § 3 kpc należało oddalić.

Bez wpływu na cenę stopnia niepełnosprawności wnioskodawczyni pozostawałyby też ewentualne zeznania jej córki. Wyżej wymieniona nie posiada bowiem wiedzy specjalnej pozwalającej na ocenę znacznego stopnia niepełnosprawności wnioskodawczyni, a tylko taką uznać należy za miarodajną i odpowiednią celem formułowania określonych wniosków w procesie. Natomiast okoliczność, iż ww. niewątpliwie systematycznie opiekuje się wnioskodawczynią nie jest w procesie negowana. Jak bowiem wyraźnie stwierdził Sąd Rejonowy – a czego zdaje się nie zauważać skarżąca podnosząc, iż w procesie na etapie orzekania w pierwszej instancji bezzasadnie uznano, że jest zdolna do pracy i nie potrzebuje żadnej opieki - nie kwestionowana jest obniżona sprawność wnioskodawczyni. Fakt zaliczenia jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oznacza bowiem, iż wymaga czasowej (w okresach wynikających ze stanu zdrowia) albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych – wymaga udzielenia wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych. Wskazy dowód był więc w procesie całkowicie nieprzydatny i podobnie jak poprzedni podlegał oddaleniu, jako zbędny dla rozstrzygnięcia.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie brak podstaw do uznania, iż wnioskodawczyni jest osobą z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Wnioskodawczyni pomimo choroby przy czasowej pomocy innych osób, jest w stanie o siebie zadbać. Nie wymaga w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Dodatkowo świadczy o tym choćby fakt, iż wnioskodawczyni samodzielnie przyjechała z K. tj. miejsca swego zamieszkania do Ł. na badanie przez biegłą. Tym samym brak podstaw do ustalenia znacznego stopnia jej niepełnosprawności.

Z tych też względów apelacyjne zarzuty wskazujące na poczynienie w sprawie błędnych ustaleń faktycznych, które miały wpływ na treść wyroku, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc. oddalił apelację skarżącej jako całkowicie bezzasadną.